

Guide & Concordance

to

**SCIENCE IN A COLONIAL CONTEXT
PART 3: PAPERS OF PROF. C.G.C. REINWARDT
(1773-1854)
ON THE EAST INDIES
(c. 1755-1828)**

on microfiche

Nationaal Archief, The Hague
&
Moran Micropublications, Amsterdam, The Netherlands

Specifications

Dutch title: *Archief van Prof. C.G.C. Reinwardt (1773-1854) als Directeur tot de zaken van Landbouw, Kunsten en Wetenschappen*

National Archives' access number (*toegang*): 2.21.204

Size: 22 positive silver microfiches

Order no.: MMP131

Price: please inquire

Finding aids: Printed publisher's guide & concordance based on *Inventaris van het archief van Prof. C.G.C. Reinwardt (1773-1854) als directeur tot de zaken van landbouw, kunsten en wetenschappen*, by A.M. Tempelaars, Den Haag 1982.

Languages: Dutch, also French

Availability: available

Orders & inquiries

Moran Micropublications
Singel 357
1012 WK Amsterdam
The Netherlands

Tel + 31 20 528 6139

Fax + 31 20 623 9358

E-mail: info@moranmicropublications.nl

Website: www.moranmicropublications.nl

Guide & Concordance

to

**SCIENCE IN A COLONIAL CONTEXT
PART 3: PAPERS OF PROF. C.G.C. REINWARDT
(1773-1854)
ON THE EAST INDIES
(c. 1755-1828)**

on microfiche

Nationaal Archief, The Hague
&
Moran Micropublications, Amsterdam, The Netherlands

CONTENTS/INHOUD

Publisher's Preface	5
Note on the microfiches	6
Copyright and citation/citeerinformatie	6
Inventory/Inventaris, by/door A.M. Tempelaars	7
Inleiding	9
Introduction	11
Contents inventory/Inhoud inventaris	13

PUBLISHER'S PREFACE

Science in a Colonial Context, Part 3: Papers of Prof. C.G.C. Reinwardt (1773-1854) on the East Indies (c. 1755-1828)

In 2004 Moran Micropublications started a new series of archival publications on microfiche on the theme of science in a colonial context. The first part consisted of the archive of the "Indies Committee for Scientific Research" (order number MMP112) and the second that of "The Expeditions of H.A. Lorentz to New Guinea, 1903-1914" (order number MMP130). Here we present part 3 of this series with order number MMP131.

The collection

Caspar Georg Carl Reinwardt was born in the Rhineland province of Prussia in 1773, but moved to the Netherlands at a young age. He studied science and philosophy there, later becoming a professor of natural history. From 1817 to 1822 he served the Dutch in the East Indies, recently recovered from British control after the Napoleonic wars ended in 1815, as director of affairs for agriculture, arts and sciences. He is best known as the founder of the famous botanical gardens at Buitenzorg (now Bogor) on Java (1817). He traveled extensively in the archipelago in these years. His papers micropublished here concern among others gathering samples of flora and fauna for the natural history collections in the Netherlands and scientific investigations into various subjects, such as earthquakes and volcanoes, mining and agriculture. Also included are various papers and memoranda (*memories*) of officials of the VOC (Dutch East India Company) from the second-half of the eighteenth century, as well as a short travel account by the Belgian artist A.A.J. Payen and a few documents from Reinwardt's period as professor in Leiden after his return from the Indies.

More materials sought

As appears from the introduction to Reinwardt and the present collection by A. M. Tempelaars reproduced below on pages 9-12 in Dutch and English, other archival materials from Reinwardt seem to have found their way into the holdings of the University Library in Leiden. From other sources as well it appears that there are still other repositories with Reinwardt holdings. Moran Micropublications will be making efforts to identify and also micropublish these documents if possible.

More information

More information on Reinwardt's career and scientific achievements can be found on the website of the Netherlands National Herbarium in Leiden:

<http://www.nationaalherbarium.nl/fmcollectors/R/ReinwardtCGC.htm>

and in the publications cited below in the Introduction (p. 9).

Note on the microfiches

The microfiches were made for Moran Micropublications by direct filming of the original documents on 105 x 148 mm microfiches. There is a row break between inventory numbers.

Copyright

The copyright of this microfiche edition is reserved to the Nationaal Archief, The Netherlands. Inquiries concerning permission to reproduce any part of this present publication in any form should be addressed to:

**Nationaal Archief
PO Box 90520
2509 LM Den Haag
The Netherlands**

**Tel + 31 70 331 5400
Fax + 31 70 331 5540
E-mail: info@nationaalarchief.nl**

Citeerinstructie

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld als volgt:

Nationaal Archief, Archief van Prof. C.G.C. Reinwardt [levensjaren 1773-1854], (1755) 1808-1828, nummer toegang 2.21.204, Inventarisnummer...

Daarna kan worden volstaan met de verkorte aanhaling:

NA, Archief Reinwardt, 2.21.204, inv.nr.

Dit archief is openbaar.

How to cite this collection in publications

In citing this archive in publications, the first citation should be complete and without abbreviations as follows:

Nationaal Archief, The Netherlands, archive Prof. C.G.C. Reinwardt [levensjaren 1773-1854], (1755) 1808-1828, 2.21.204, inventory number...

Thereafter short annotations may be used:

NA, Reinwardt archive, 2.21.204, inv. no. ...

There are no restrictions on this archive.

2.21.204

INVENTARIS
VAN HET ARCHIEF VAN
PROF. C.G.C. REINWARDT
(1773-1854)
ALS DIRECTEUR TOT DE ZAKEN VAN
LANDBOUW, KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN

door

A.M. TEMPELAARS

DEN HAAG 1982

INLEIDING

Caspar Georg Carl Reinwardt werd op 5 juni 1773 te Lüttringhausen (Pruissen) geboren als zoon van J.G. Reinwardt en C. Goldenberg. Op veertienjarige leeftijd begaf hij zich naar Amsterdam, waar zijn broer een apotheek dreef. Na het behalen van de titel doctor in de geneeskunde en natuurlijke wijsbegeerte aan de hogeschool te Harderwijk, werd hij in 1801 benoemd tot hoogleraar in de natuurlijke geschiedenis aan dit instituut. In 1808 kreeg hij van koning Lodewijk Napoleon de opdracht een plantentuin met diergaarde en kabinet voor natuurlijke historie aan te leggen, hetgeen in Haarlem en Amsterdam opgericht zou worden.

In 1810 werd hij benoemd tot hoogleraar in de chemie en farmacie en hoogleraar in de plantkunde aan het Amsterdamse Athenaeum. Na het herstel van het Nederlands gezag over Nederlands-Indie werd Reinwardt aangezocht de commissarissen-generaal, die het bestuur aldaar weer op poten moesten zetten, bij te staan in zaken van wetenschappelijke aard, onderwijs en landbouw. In 1816 kwam hij op Java aan voorzien van de titel “directeur tot de zaken van landbouw, kunsten en wetenschappen”. Voorts werd hij nog door gouverneur-generaal Van der Capellen benoemd tot “commissaris voor den civielen geneeskundigen dienst”. Gedurende zijn zesjarig verblijf aldaar organiseerde hij de landbouw, het onderwijs en de geneeskundige dienst. Bekend is hij vooral geworden als oprichter van 's Lands Plantentuin te Buitenzorg in 1817. Voorts maakte hij tal van reizen door de archipel. In 1822 keerde Reinwardt naar Nederland terug en aanvaardde in 1823 het hoogleraarschap in de chemie, botanie, geologie en mineralogie aan de universiteit van Leiden. In 1845 trok hij zich uit het onderwijs terug en overleed op 6 maart 1854.

Over de reizen Van Reinwardt zie:

Reis naar het Oostelijk gedeelte van den Indischen Archipel in het jaar 1821 door C.G.C. Reinwardt, uit zijne nagelaten aantekeningen opgesteld, met een levensbericht en bijlagen vermeerderd; door W.H. de Vriese, 1858; en *Ontdekkers en onderzoekers*, door P.J. Veth, 1884.

De hierna beschreven archivalia betreffen slechts een gedeelte van hetgeen er had moeten zijn. Het ontbrekende deel bevindt zich vermoedelijk in de Universiteitsbibliotheek Leiden bij de collectie Reinwardt onder nummer BPL 2425. (1)

Na het overlijden van Reinwardt droeg — op verzoek van het Ministerie van Koloniën — prof. J. Geel als executeur-testamentair “alle papieren, die als het regstreeksche eigendom van het gouvernement moeten beschouwd worden” over aan het ministerie. Hij omschreef ze nader als: “zulke stukken, die meer bijzonder aan den Heer Reinwardt toebehoorden en betrekking hebben op zijne vroeger in Oost-Indie bekleede ambtelijke bediening”. (2)

Prof. Geel droeg de door hem geselecteerde bescheiden in twee fasen over. De eerste zending omvatte volgens een op het ministerie opgemaakte lijst 17 omslagen met de volgende onderwerpen: (3)

- 1- 2. Muntwezen
3. Aantekeningen over de munten
- 4-5. Fabrieken
6. Salpeter, en gewigten
7. Rijst
- 8-9. Maten en gewigten
- 10-11. Medica
12. Oudheidkunde
13. Onderwijs
14. Plantenrijk (cultures)
15. Bedrijven, handel, maten
16. Rang en titels

17. Ministerie van Marine en Binnenlandse Zaken

Deze stukken werden niet bij het verbaal gedeponerd doch blijkens potloodaantekening “om de volume bij Bureau A achtergehouden”. Vermoedelijk zijn deze stukken samen met de koloniale bibliotheek naar de U.B. Leiden verhuisd.

De tweede zending omvat de hierna beschreven archivalia. Ook van dit bestand heeft het ministerie een onderwerpenlijst samengesteld. (4) De omschrijvingen bleken echter zeer onnauwkeurig, zodat de aangebrachte liassering verbroken moest worden om de stukken te kunnen ordenen.

Dit archief moet gezien worden als het archief van C.G.C. Reinwardt als directeur tot de zaken van Landbouw, Kunsten en Wetenschappen en aldus niet behorend tot het archief van het Ministerie van Koloniën. Feitelijk zou dit bestanddeel in Indonesië behoren te berusten. Deze verzameling heeft een omvang van 0,2 strekkende meter.

Noten

1) Omvang 0,2 meter, 23 inventarisnummers met de volgende inhoud: staten van dienst, correspondentie, reisverslagen, aantekeningen betreffende zijn verblijf in Indië e.d. Aan de hand van deze omschrijvingen is het moeilijk vast te stellen of dit overeenkomt met de eerdergenoemde 17 dossiers.

2) Ministerie van Koloniën, verbaal 12 maart 1854 no. 1; exhibitum 15 maart 1854 no. 15.

3) Kol., V. 25 september 1854 no. 2.

4) Kol., Exh. 1 maart 1855 no. 7; V. 26 juli 1855 no. 5.

INTRODUCTION

Caspar Georg Carl Reinwardt was born on 5 June 1773 in Lüttringhausen in the Rhineland province of Prussia as the son of J.G. Reinwardt and C. Goldenberg. At the age of fourteen he moved to Amsterdam where his brother ran an apothecary. After obtaining a doctorate in medicine and natural science at the academy in Harderwijk, he was appointed professor of natural history there in 1801. In 1808 King Louis Napoleon commissioned him to found a botanical garden and menagerie and a cabinet of natural history in Haarlem and Amsterdam.

In 1810 he was named professor of chemistry and pharmacy and of botany at the Amsterdam Athenaeum. With the restoration of Dutch control over the Netherlands Indies he was asked to assist the commissioners-general, who were supposed to reinstate a government there, in matters of science, education and agriculture. He arrived in Java in 1816 with the title “director of scientific, educational and agricultural affairs”. In addition, governor-general Van der Capelle appointed him “commissioner of the civil medical service”. During his six-year stay in the Indies he remained concerned with these fields. He is particularly well-known as founder of the national botanical gardens in Buitenzorg in 1817. Furthermore he made many journeys through the archipelago. Reinwardt returned to the Netherlands in 1822 and accepted a position as professor of chemistry, botany, geology and mineralogy at the University of Leiden in 1823. He retired from education in 1845 and died on 6 March 1854.

On Reinwardt’s travels, see: *Reis naar het Oostelijk gedeelte van den Indischen Archipel in het jaar 1821 door C.G.C. Reinwardt, uit zijne nagelaten aantekeningen opgesteld, met een levensbericht en bijlagen vermeerderd*, by W.H. de Vriese, 1858; and *Ontdekkers en onderzoekers*, by P.J. Veth, 1884.

The archival material described below is only a part of what there should be. The missing materials are presumably included in the Reinwardt collection in the University of Leiden Library (BPL 2425). (1)

After Reinwardt’s death, the ministry of the Colonies asked the executor of his estate, Prof. J. Geel, to turn over to it “all papers that must be regarded as direct government property”. He described them more explicitly as “such papers, belonging in particular to Mr. Reinwardt and having to do with his former government position in the East Indies”. (2)

Prof. Geel turned over the papers he selected in two phases. The first dispatch included, according to a list made by the Ministry, 17 files on the following subjects: (3)

- 1-2. Currency and coinage
3. Notes on coins
- 4.-5. Factories
6. Saltpeter, and weights
7. Rice
- 8-9. Weights and measures
- 10-11. Medicine
12. Antiquities
13. Education
14. Cultivations
15. Businesses, trade, weights and measures
16. Ranks and titles
17. Ministry of Naval and Internal affairs

These documents were not deposited in the archives (*verbaal*), but rather were, as a pencil note indicates, “retained by Bureau A due to their volume”. These are presumably the documents transferred along with the colonial library to the University of Leiden Library.

Inventaris Reinwardt

The documents dispatched in the second phase are those described here. The Ministry also made a subject list for this group as well. (4) The descriptions turned out, however, to be very inaccurate and the files had to be reorganized. This archive should be considered as Reinwardt's archive as director of scientific, educational and agricultural affairs and thus does not belong to the archive of the Ministry of the Colonies. It should actually be deposited in Indonesia. The size of this collection is 0.2 shelf meters.

Notes

- 1) Size 0.2 meter, 23 inventory numbers with the following content: record of service, correspondence, travel accounts, notes concerning his stay in the Indies, etc. Based on these descriptions it is difficult to say whether this corresponds to the 17 files cited above.
- 2) Ministerie van Koloniën, verbaal 12 March 1854 no. 1; exhibitum 15 March 1854 no. 15.
- 3) Kol., V. 25 September 1854 no. 2.
- 4) Kol., Exh. 1 March 1855 no. 7; V. 26 July 1855 no. 5.

INVENTARIS

I. Directeur tot de Zaken van Landbouw, Kunsten en Wetenschappen

1. Stukken betreffende de uitzending van Reinwardt naar Java, met concept-instructie, 1815. Fiche 1
2. Beschikkingen van de gouverneur-generaal in rade inzake het assiterend personeel van Reinwardt en comptabele zaken in verband hiermee, 1819-1822. Fiche 1
3. Stukken in verband met het vertrek van Reinwardt naar Nederland, zijn opvolging en regelingen ten behoeve van het beheer van de Plantentuin, 1822. Fiche 1-2
4. Brieven en rapporten ingekomen bij Reinwardt als directeur tot de zaken van Landbouw, Kunsten en Wetenschappen betreffende onderzoeksreizen in de archipel en het verzamelen van voorwerpen voor het Koninklijk Kabinet van Natuurlijke Historie, 1816-1822. Fiche 2-6
5. Stukken betreffende de Javaanse krokodil, de rinoceros, de sukotyro, met lijst van Javaanse en Latijnse namen van verschillende Indische diersoorten, 1818-1821 en z.d. Fiche 6-7
6. Ingekomen stukken betreffende het inzamelen van voorwerpen en dieren ten behoeve van het Koninklijk Kabinet van Natuurlijke Historie, 1818-1822. Fiche 7
7. Stukken betreffende delfstoffen in Nederlands-Indië, zoals steenkool, goud, zwavel en kwik, 1811-1818, 1822. Fiche 8-9
8. Ingekomen stukken inzake Japanse producten en de verzending van Javaanse producten naar Japan, 1818, 1820. Fiche 9
9. Ingekomen stukken betreffende vulkanen en aardbevingen op Java, 1811-1823. Fiche 10-11
10. Stukken inzake de aanschaf van materialen w.o. batho- en barometers en gegevens betreffende meteorologische waarnemingen, 1815-1819 en z.d. Fiche 11
11. Dagboek aantekeningen betreffende zijn reis door de Molukken, 13-19 juli 1821. Fiche 11
12. Beschrijving van een “wonderlijk” gezwel op de knieschijf, z.d. Met duplicaat. Fiche 11
13. Rekest aan gouverneur-generaal Daendels inzake het bevaarbaar maken van het afwateringskanaal (*slokkan*) van Batavia, 1808. Met aantekening hierover van Reinwardt, z.d. Fiche 12
14. Afstandstabel van de plaatsen gelegen aan de grote militaire weg op Java, 1811. Met begeleidende brief. Fiche 12

Inventaris Reinwardt

15. Nota betreffende het Tenggergebergte nabij Pasoeroean, z.d.
N.B. Mogelijk van de hand van Reinwardt. Fiche 12
16. “Memorie van menage”, rekening en verantwoording van het VOC-comptoir te Semarang betreffende de uitgaven aan het civiel en militair beheer in de vestigingen aan de noordoostkust van Java, z.d. (c. 1760). Fiche 12-13
17. Memorie van G.G. Fischer houdende een beschrijving van geografie, inlands bestuur, etnografie, flora en fauna van de noordoostkust van Java, z.d. (c. 1780). Fiche 13-14
18. “Memorie van den afgegaanden Heer Gouverneur Reijke wegens den staat en toestand van Celebes aan desselfs vervanger de Heer Willem Beth”, 1790. Fiche 14-15
19. Memorie betreffende het bestuur van de gewezen onderkoopman en resident te Pekalongan, F.J. Rothenbuhler, uitgebracht aan S.G. Nederburgh, Commissaris-generaal over Nederlands-Indië, 1798. Fiche 15-16
20. “Instructie voor den onderkoopman en resident van Boelecomba en Bonthain, Willem Delfholts; mitsgaders de verdere residenten te Maros, Saleijer en Bima ...”, uitgevaardigd door J.D. van Slootwijk; gouverneur te Makassar, 1755; Afschrift. Fiche 16-17
21. Memorie van de hand van W.H. IJsseldijk als reactie op de memorie van D. van Hogendorp getiteld “Bericht van den tegenwoordigen toestand der Bataafse bezittingen in Oost-Indië”, 1802. Fiche 17-20
22. Ingekomen brief houdende het verslag over het bestuur in 1816 door de plaatselijk resident te Sumanap (Madoera), 1817. Fiche 20-21
23. Ingekomen brief houdende een reisverslag door het district Djampang Wetan (Preanger), 1820. In het Frans. (A.A.J. Payen) Fiche 21
- II. Hoogleraar te Leiden**
24. Ingekomen brieven van de minister van Marine en Koloniën inzake de vondst van bodemschatten in Oost- en West-Indië, met het verzoek hieromtrent te adviseren, 1825-1826. Fiche 21
25. Ingekomen brieven van de minister van Marine en Koloniën inzake de verbouw van indigo en katoen in Nederlands-Indië, 1826. Fiche 21-22
26. Ingekomen stukken houdende het verzoek te adviseren omtrent de toetreding van Willem I als beschermheer van de Medico-Botanical Society of London, 1828. Fiche 22
27. Ingekomen brief vermoedelijk afkomstig van de resident van Bantam, 1821. Onleesbaar, in Duits gotisch schrift. Fiche 22
N.B. Zie tevens archief prof. W.H. de Vriese (inventaris.2.10.21) inv.no. 294:
Rapport van de hand van prof. C.G.C. Reinwardt over de winning van salpeter op Java, (1817).